

KONSTANTIN
PRESLAVSKY
UNIVERSITY
SHUMEN

ШУМЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ
“ЕПИСКОП КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ”

ФАКУЛТЕТ ПО ХУМАНИТАРНИ НАУКИ

СПЕЦИАЛНОСТ ТЕОЛОГИЯ

Утвърждавам:

Декан:.....

КОМПЛЕКТ НА СТУДЕНТА

ДИСЦИПЛИНА: ХРИСТИЯНСКА АНТРОПОЛОГИЯ

ШУМЕН
2012

К О Н С П Е К Т

за изпит по **ХРИСТИЯНСКА АНТРОПОЛОГИЯ**

за специалност «Теология»,
редовно обучение

- 1. УВОДНИ ВЪПРОСИ.** Понятие (наименование и отношение към другите дисциплини); задачи и обем.
- 2. ФИЛОСОФСКА АНТРОПОЛОГИЯ – УЧЕНИЕТО ЗА**
- 3. ЧОВЕКА ОТ СИСТЕМАТА НА ФИЛОСОФИЯТА**
- 4. АНТРОПОЛОГИЯ И ЕТИКА.**
- 5. СТАРОЗАВЕТНИЯТ ВЪЗГЛЕД ЗА ЧОВЕКА**
- 6. НОВОЗАВЕТНОТО УЧЕНИЕ ЗА ЧОВЕКА**
- 7. ВЪЗГЛЕДЪТ НА СВ. АП. ПАВЕЛ ЗА ЧОВЕКА**
- 8. СВЕТОТЕЧЕСКОТО УЧЕНИЕ ЗА ЧОВЕКА**
- 9. АНТРОПОЛОГИЧНИЯТ ВЪЗГЛЕД СВ. ГРИГОРИЙ НИСИЙСКИ И БЛАЖ. АВГУСТИН**
- 10. АНТРОПОЛОГИЯТА НА СВ. МАКСИМИЗПОВЕДНИК (VI-VII в.)**
- 11. УЧЕНИЕТО НА СВ. ГРИГОРИЙ ПАЛАМА ЗА ЧОВЕКА (XIII-XIV в.)**
- 12. ХРИСТОЦЕНТРИЧНАТА АНТРОПОЛОГИЯ НА НИКОЛАЙ КАВАСИЛА (XIV в.)**
- 13. ТРАДИЦИОННА АНТРОПОЛОГИЧНА ПОСТАНОВКА ТЯЛО И ДУША**
- 14. ПЛАСТОВЕ НА ЧОВЕШКОТО БИТИЕ**
- 15. ЗРЯЛОСТ НА ЧОВЕКА**
- 16. СЪЩНОСТ НА ЧОВЕШКАТА ЛИЧНОСТ**

IV. Литература:

а) Основни библейски текстове, с които си служи Християнската антропология:

Бт 1:26-28; 2:7, 5:1-2, 9:6; Пс 8:6, 138:13; Сх 17:1-3
Бт 40:19; Лв 26:29; Вз 28:55; 1 К 8:13; 2 К 3:3; Бт 17:13; Рм 7:18; Мт 16:17; Бт 35:18; Сд 10:16; Йз 4:14; Мр 5:15, 12:33; Лк 8:35; Пр 17:10; Ек 10:20; Мт 6:22-30; Рм 9:1; 1 К 7:36 сл.; Лк 6:45; Кс 2:2; 1 С 2:17; Рм 2:15; 1 К 7:37; 1 С 5:23; Евр 4:12; Г 5:19-23; Ек 12:7; Бт 6:3; Йв 27:3; Ис 19:14; Ос 9:7; 1 К 12:12; Еф 1:22-23; 1 К 6:19; 2 К 4 гл.; Рм 7:22; Рм 7:6; Г 5:16, 18; Рм 8:14, 29-30; 2 К 3:18; Рм 8:26; Еф 5:8; 2 К 5:14-15; 1 К 2:12, 3:1-3, 4:5; Йн 5:16; 1 К 11:17; 1 К 3:15, 11:17, 7:1, 32-34; Кс 2:11; 1 К 9:27, 5:5;
Кс 3:10; Як 3:9; 2 К 3:18; Еф 4:24; 1 К 6:20, 15:45; Фп 2:7; Бт 2:16-17, 3:16-19; Мт 5:48; Еф 4:13;
Пс 8:5-6; Йн 4:24; Отк 4:28; Йр 23:24; Млх 3:6-7; Йн 3:27; Д 17:26-28; Як 1:17; 1 Ц 6:5; 2 Плп 23:17; Ч 33:52; Йз 7:20; Ам 5:26; Бт 5:3, 1:20; Лв 17:11; Вз 12:33; Пс 43:24-26; Йв 16:15; Нв 7:12, 7:1, 6; Нм 9:1; Ам 2:7; Йв 7:21; Пс 103:29; Бт 2:7; 1 К 15:47; Сх 49:18; Бт 1:31; 1 Тм 2:13; Ек 7:29; Бт 2:19; Прм 1:13; 2:23; Рм 5:12; Вз 30:15, 18; Бт 2:21-23; 1 К 11:17; Бт 1:28, 9:1; Мт 28:20; Лв 11:44;
Сх 17:1-4; Прм 2:23; Бт 1:26-27; 2 К 4:4; Рм 8:29; Кс 3:10; Г 4:19; Рм 12:1, 8:29; Кс 3:12-14; Рм 8:10-11, 12; 2 К 10:3, 5:16, 11:18; Бт 1:31;

б) светоотеческа – да се използва препоръчаната светоотеческа христологична литература в частта ѝ антропология и нравственост.

в) препоръчителна:

Блум, Антониј. Бог и човек. Крагујевац, 2000.

Влахос, Ј., Кривошеин, В., Манзаридис, Г., Православје и мистика светлости – свети Григорије Палама и пут човековог обожения. Београд, 2003.

Јовановски, Коле. Филозофска Антропологија. Куманово, 2000.

Климков, О. Опыт безмолвия – человек в мирозерцании византийских исихастов. Санкт Петербург, 2000.

Киров, Димитър. Трите аспекта на етиката. I. Антропология. С., 1996

Киров, Димитър. Богословие и философия. С., 2006.

Киров, Димитър. Измеренията на човека. С., 2005.

Майков, Вл. Вл. Козлов. Трансперсонален проект: Психология, антропология, религия. София: Кито, 2010.

Мандзаридис, Г. Християнска етика, Т. I. Изд. Омофор, С., 2010.

Лука, архиеп Војно-јасенецки. Дух, душа и тело у хришћанству и науци. Цетине, 2000.

Тутеков, Св. Търсенето на „другия“: богословският отговор на едно постмодерно предизвикателство” // Православие и постмодернизъм (сборник от международна научна конференция „Православната църква и очакванията на съвременното общество”, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий”, 6-10 XI. 2006 г.), С., 2010 (стр. 239-263), ISBN: 978-954-9700-90-9

Тутеков, Св. Личност, общност, другост. София: Омофор, 2009.

Тутеков, Св. Добродетелта заради истината. Велико Търново, .2009.

г) допълнителна:

Бердяев, Николај. Судбина човека у савременом свету. Логос, Београд, 1999.

Брянчанинов, св. Игнатий. Слово о человеке. С.-Пб, 1995.

Гельцов, прот. М. Християнское мирозерцание. Ч. II, СПб, 1917.

Глубоковский, проф. Н. Н. Учение св. ап. Павла о грехе, изкуплении и благодати. В: Христианское чтение, 1898, ч. I.

Гумилевский, свящ. Илья. Учение св. ап. Павла о душевном и духовном человеке. Сергиев Посад, 1903.

Дюперов, Д. Исус Христос – новозаветен първосвещеник изкупител. С., 1920.

Затворник, еп. Теофан (Говоров). Начертание християнского нравоучения, 1980.

Зарин, С. Аскетизм по православному христианскому учению. СПб, 1906.

Зизиулас, Јован. Од маска до личност. Струмица, 1998.

Мартынов, С. Учение св. Григория, епископа Нисского о природе человека. М., 1886.

Менстров, свящ. М. Уроки по христианскому православному нравоучению. СПб, 1914.

Нисский, св. Григорий. Об устройстве человека. Творения. М., 1861, ч. 1.

Олесницкий, проф. М. А. Из системы християнского нравоучения. Киев, 1890.

Пономарев, проф. И. О спасении. В: Православный собеседник. 1914, ч. II.

Светлов, прот. П. Я. Крест Христов. Значение креста в деле Христовом. Киев, 1907.

Серафим, архим. Алексиев. Състоянието на човека до и след грехопадението от православно, римокатолическо и протестантско гледище. ГДА, 1962/1963.

Сергиев, прот. Йоанн. Моя жизнь во Христе. СПб, 1911. Силвестър, еп. Опыт догматического богословия. Изд. 2-е, Т. 1.

Синаит, препод. Атанасий. Об образе и подобие. Слово 3. Сергиев Посад, 1915.

Смоленский, еп. Йоанн. Богословские академические чтения. СПб, 1906.

Соловьев, прот. А. Средства нашего спасения. Сергиев Посад, 1911.

Соколов, Д. Психология греха и добродетели по учению святых подвижников древней Церкви в связи условиями пастырского душепопечения. Вологда, 1905.

Стеллецкий, проф. прот. Н. Опыт нравственного православного богословия. Харьков, 1914.

Тертулиан. О свидетельстве души. Творения. Т. I, гл. 6. Киев, 1910.

Филарет, архиеп. Историческое учение об отцах Церкви. СПб, 1859, Т. III.

Херсонский, архиеп. Инокентий. Православное христианское нравоучение, 1907.

Комплект на студента по дисциплината Християнска антропология, Издание 1, Редакция 3, 2012 г.

Юстин, св. Мъченик (Философ). Разговор с Трифоном иудеем. PG , Т. 6, col. 481 (Пер. Преображенского., М., 1892).

Янышев, проф. прот. И. Л. Православное христианское учение о нравственности, 1886

Bernard, R. L'image de Dieu d'après saint Athanase. Paris, 2002.

Camelot, P. La théologie de l'image de Dieu, 1996.

Crouzel, H. Théologie de l'image de Dieu chez Origène. Paris, 1996.

Feuerstein., P. Die Anthropologie Tatians. Muenster, 1906.

Graef, H. C. L'image de Dieu et la structure d'âme chez les Pères grecs. La vie Spirituelle (Supplément 22, 1952).

Klebba. Die Anthropologie des hl. Irenaeus. Muenster, 1894.

Lossky, VI. À l'image a la ressemblance de Dieu, Paris, 2004.

Majer, A. Das Bild Gotes im Menschen nach Clemens von Alexandrien. Roma, 1952.

Michel, A. Image. In: Dictionnaire de la Thèologie Catholique, 1990.

Peterson, E. L'home image de Dieu chez Saint Irénée. La vie Spirituelle, 1969.

Schömann. Etikon in den Schriften des hl. Athanasius. Scholastica 18, 1943.

Slomkowski. L'état primitif de l'homme dans la tradion de l'Église avant S. Augustin. Strasburg, 1998.

www.pravoslavie.bg

www.pravoslavie.bg

V. Форми на самостоятелна работа

1. Студентите разработват реферат по предварително зададена тема от преподавателя.

VI. Семестриален контрол на:

1. Присъствието на лекционни занятия.
2. Реферат по предварително зададена тема.

Критерии за оценяване на ИРС

Реферат:

- **Първо равнище** (0-10 т.) – обща представа по дадената тема, наличие на съществени пропуски, неувоени специфични термини, беден език – **Среден (3)**;
- **Второ равнище** (11-20 т.) – описателно извеждане на темата, допускане на неточности в използваните термини, сравнително добра езикова култура – **Добър (4)**;
- **Трето равнище** (21-30 т.) – продуктивно извеждане на темата, анализ на материала, адекватност на използваните термини; добра езикова култура – **Мн. добър (5)**;
- **Четвърто равнище** (31-40 т.) – извеждане на темата с разбиране на представения материал, умение да се открият основните моменти, точност и богата езикова култура – **Отличен (6)**.

VII. Условия за допускане до изпитна процедура:

1. Посещаемост на лекциите (минимум 40% от часовете).
2. Изпълнение на формите на самостоятелна работа.

VIII. Изпитна процедура. Схема/елементи, процедура на изпита, критерии за оценяване знанията и уменията на студентите, присъждане на кредити

Изпитна процедура: Основен елемент на изпитната процедура по дисциплината Християнска антропология е писмена разработка на два въпроса от конспекта определени чрез теглене на изпитен билет.

IX. Критериите за оценяването на знанията, уменията и компетентностите на студентите, на оформяне на изпитната оценка, на присъждане на кредити включват:

Писмена част:

- Първо ниво –отсъствие на основни моменти от темата; неусвоен понятиен апарат, беден език – Среден /3/;
- Второ ниво - репродуктивно-описателно извеждане на темата; допускане на неточности в използваните понятия, добра езикова култура – Добър /4/.
- Трето ниво – продуктивно-нестандартно извеждане на темата; използване на литературни данни и извеждане на своя теза; адекватност на използваните понятия; добра езикова култура – Мн. добър /5/.
- Четвърто ниво – творческо, самостоятелно, логично извеждане на темата, обосноваване и интерпретация на литературата; изявено отношение и позиции към темата; точност и богата езикова култура – Отличен /6/.

Оценяване: Важно е нивото на познаване на изследванията по проблема и тяхното аналитично осмисляне. Крайната оценка се оформя като средноаритметична величина от оценката, получена изпита и оценката от самостоятелната работа през семестъра в съотношение 70 към 30 в полза на изпита.

Оформянето на крайната оценка по описания начин не важи в случай, че студентът е получил оценка Слаб (2) на изпита.

Въз основа на успешно положен изпит и текущ контрол на студента се присъжда 1 кредит.

X. Принципи на формиране на оценката

Обективното формиране на оценката се основава на следните функции на оценката:

- **диагностична** – показва както колко успешна е работата на студента при овладяване на материята по дисциплината по време на курса на обучение, така и устойчивостта на знанията по теоретичните постановки
- **мотивационна** – студентът се стимулира за по-нататъшно овладяване на антропологичните компетентности;
- **прогностична** – въз основа на оценката може да се прогнозира развитието на студента в областта на християнската антропология, вкл. включване в магистърски и докторантски програми.

Комплектът е подготвен от гл. ас. д-р Галя Йорданова.